

Όταν το Αίγιο και ολόκληρη η Β.Δ. Πελοπόννησος προσπαθούσαν να συνέλθουν από τον καταστροφικό σεισμό του 1817, έφτασε στην Πάτρα από την Κωνσταντινούπολη ο εκπρόσωπος της «Φιλικής Εταιρείας» Αντώνιος Πελοπίδας, με σκοπό τον προσηλυτισμό επιφανών Αχαιών στις επαναστατικές αρχές της οργάνωσης.

Τα αποτελέσματα της κατήχησής του ήταν άμεσα και πολλά, γεγονός που έφερε τους Αχαιούς στην πρωτοπορία του Αγώνα για την Εθνική Ανεξαρτησία της χώρας, λίγα χρόνια αργότερα, το 1821.

Βεβαίως ο πόθος για τη λευτεριά της πατρίδας φώλιαζε για αιώνες στις καρδιές των ασυμβίβαστων Αχαιών. Και δεν είναι τυχαίο ότι στην Αχαΐα και συγκεκριμένα στα Καλάβρυτα, υψώθηκε στις 25 Μαρτίου 1821 το Λάβαρο της Επανάστασης που σήμανε την αρχή του Αγώνα για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού.

Η πρώτη επαναστατική σύσκεψη, χωρίς όμως θετικά αποτελέσματα, έγινε στις αρχές

Φεβρουαρίου του 1821 στο Αίγιο, ενώ το πρώτο ένοπλο συλλαλητήριο έγινε στην Πάτρα στις 12 Φεβρουαρίου.

Τα προανακρούσματα της Επανάστασης όμως, προήλθαν από τα Καλαβρυτοχώρια και τους αδούλwtους αγωνιστές Νικ. Χριστοδούλου ή Σολιώτη, Ανδρέα Πετμεζά, Παν. Φωτήλα, Αναγν. Κορδή, Γιάννη Χοντρογιάννη, Λάμπρο Ποντιώτη ή Λαμπρούλια, Αναγν. Γιαννόπουλο ή Πάντζο Πητσούνα κ.ά., που έδρασαν πρωτοβουλιακά και χτύπησαν σε διάφορα σημεία της περιοχής τους κατακτητές, όπως στο χωριό Αγρίδι, στη Βερσοβά, στα Αρφαρά, στη Χελωνοσπηλιά κ.λπ. Αποκορύφωση του επαναστατικού ανέμου που φυσούσε, ήταν η πολιορκία των Τούρκων στο κάστρο των Καλαβρύτων, στις 20 Μαρτίου, η εκπόρθησή του πέντε ημέρες αργότερα και η απελευθέρωση όλης της περιοχής.

Στο μεταξύ, το παράδειγμα των Καλαβρυτινών ακολούθησαν και οι Πατρινοί, οι οποίοι έκλεισαν τους Τούρκους στο κάστρο και άρχισαν την πολιορκία του, στις 23 Μαρτίου, υπό την καθοδήγηση του Παν. Αναστασόπουλου ή Καπετάν Καρατζά. Η εξέγερση των Πατρινών όμως, έλαβε σύντομα τα χαρακτηριστικά μιας γενικευμένης Επανάστασης, λόγω του «Αχαϊκού Διευθυντηρίου» που συστάθηκε με πρωτοβουλία του μητροπολίτη Παλαιών Πατρών Γερμανού και λόγω της προκήρυξης που κυκλοφόρησε προς τους πρόξενους των ευρωπαϊκών δυνάμεων, στις 26 Μαρτίου, με την οποία δηλωνόταν η διάθεση του Ελληνικού λαού να αγωνιστεί για την ελευθερία του.

Μετά την απελευθέρωση της χώρας και τη σύσταση του Ελληνικού Κράτους, οι Αχαιοί και πάλι έλαμψαν στα πεδία των μαχών για την απελευθέρωση δούλων αδελφών και εδαφών. Έλαμψαν, επίσης, στον οικονομικό τομέα, αλλά και στον πολιτικό, αναδεικνύοντας μεγάλες πολιτικές προσωπικότητες, εκ των οποίων 14 έγιναν Πρωθυπουργοί της χώρας και δύο Πρόεδροί της.

Όσο δε αφορά το στρατιωτικό τομέα, το 12ο Σύνταγμα, που παλαιά έδρευε στην Πάτρα, έλαβε μέρος σε όλες τις εξορμήσεις του Έθνους, ενώ κατά την πρόσφατη ιστορία (1940 - 1944) η Αχαΐα επλήγει από τη μανία των κατακτητών και συγκεκριμένα:

- Το πρωί της 28ης Οκτωβρίου 1940, όταν οι Ιταλοί εισβολείς βομβάρδισαν τον άμαχο πληθυσμό της Πάτρας, σπέρνοντας το θάνατο και τον τρόμο.

- Στις 13 Δεκεμβρίου του 1943 τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής κατέστρεψαν ολοκληρωτικά την πόλη των Καλαβρύτων και εκτέλεσαν όλο τον άρρενα πληθυσμό της, ηλικίας από 13ων ετών και άνω.

Οι Γερμανοί προέβησαν επίσης σε καταστροφές και ομαδικές εκτελέσεις στα χωριά Ρογοί, Κερπινή, Ζαχλωρού, Βραχνί, Σούβαρδο καθώς και σε εκτελέσεις μοναχών και πυρπόληση των Μονών Αγίας Λαύρας και Μεγάλου Σπηλαίου.